

Den viktige leken

Leken har en sentral plass i SFO. Der skal det være både tid, rom og gode vilkår for barna til å leke.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 09.06.2021

Alle barn har rett til hvile, fritid og lek, og til å delta i kunst og kulturliv. [FNs barnekonvensjon artikkel 31.](#)

Lek har stor betydning for barnas opplevelse av en god barndom, og er sentral for barns trivsel og utvikling. Gjennom leken får barn erfaring med å høre til i et fellesskap, og med hvordan de etablerer og beholder vennskap. Leken gir barn muligheter til å forstå seg selv og omverdenen, og den har mye å si for barns sosiale utvikling.

Hva er lek?

Å leke er en av barns måter å være og uttrykke seg på. Barn er typiske «lekende vesen», som ofte er sammen på lekende vis. Lek er en kraft som gjør livet verdt å leve for barna.

Lek er

- frivillig
- lystbetont
- drevet av indre motivasjon
- «på liksom»

For at barn skal regne en aktivitet som lek, må de oppleve at det er lystbetont og frivillig. I leken skjer det ofte overraskende og uforutsigbare ting, som kan føre til at barn kan glemme tid og sted.

Voksne kan lett forveksle lek og andre aktiviteter. Barn kan være i lek uten at det er åpenbart for de voksne hva som skjer, uten at de går inn i situasjonen for å forstå. Det er også slik at det som er lek i én kontekst, ikke er det i en annen.

Lekens egenverdi

Gjennom leken utfolder barn seg kreativt, og utforsker verden og sider ved seg selv og andre. Lek er særegent, mangfoldig og verdifullt, og en spennende og morsom aktivitet barna driver med bare fordi de liker å holde på med det de gjør.

Det har vært vanlig å fremheve leken som et viktig pedagogisk virkemiddel for å nå bestemte lærings- og utviklingsmål. Nå snakker mange heller om hvor viktig leken er for å få glade og lykkelige barn, at den har en egenverdi for barna, og er en belønning i seg selv.

Leken i SFO

Leken skal ha stor plass i SFO, og barna skal hver dag ha tid og rom til lek. Alle barn skal få mulighet for aktiv deltakelse i leken og å oppleve mestring. SFO skal tilrettelegge for, og støtte opp om, at leken kan stimulere til vennskap, relasjonsbygging, språkutvikling, undring og kreativitet.

[Rammeplan for SFO](#)

For mange barn utgjør SFO en stor del av skolehverdagen. Barna gir uttrykk for at noe av det som er fint med SFO er at de får leke, være med venner og holde på med det de liker.

Personalets rolle i leken

Voksne som er til stede både fysisk og psykisk kan oppdage innholdet i leken, og hvilke roller og sosial status barna har i den. Da har de også grunnlag for å vurdere om det er nødvendig å beskytte, bekrefte eller berike leken.

- Voksne som **beskytter leken** har til hensikt å ivareta leken og barna. Ved å betrakte leken og sørge

for at det er tid og rom for den, kan de voksne bidra til at leken kan vedvare.

- Å **bekreft**e leken handler om å uttrykke et positivt følelsesmessig engasjement overfor leken, og på den måten godkjenne den og gi den kraft.
- De voksne kan også **berike** leken ved å bidra med saker eller ideer, eller ved selv å delta og leke sammen med barna.

Personalet har en sentral rolle i barnas lek og fritid før og etter skoletid, det er derfor avgjørende at holdninger og kunnskap om lek får fokus/ blir prioritert i kompetanseutviklingen.

Personalet kan

- sette i gang, legge til rette for og stimulere til lek
- inkludere barn som ikke får være med
- utvikle leken ved å for eksempel tilføre nye rekvisitter eller materiell
- komme med verbale innspill
- holde seg mer i bakgrunnen

Det er viktig at personalet i SFO er bevisst på balansegangen mellom voksenstyrte og barnestyrte aktiviteter. Den viktigste rollen er å ta barns lek på alvor, observere og prøve å forstå hva som skjer. Barna har rett til å jevnlig uttrykke seg og bli involvert i egen hverdag, også når det gjelder lek og lekemiljøet på SFO.

Fysisk miljø

Barn lærer og utvikler seg i samspill med omgivelsene sine. Personalet i SFO har ansvar for å tilrettelegge det fysiske miljøet for lek og andre aktiviteter. Barna bør ha varierte leke- og utforskningsmuligheter både ute og inne, og tilgang til leker og annet materiell, som kan være inspirerende.

Det fysiske miljøet inviterer til ulike typer aktiviteter og lek. Det er viktig at det kan skje endringer ut fra barns medvirkning, interesser og behov.

At inventaret er fleksibelt, er en fordel for barnas lek. At barna kan flytte på og bruke ting på ulike måter beriker leken.